

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de flecare cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliciu.**

S u m a r u l :

Noul aspect economic. — Circulară. — Corespondența Visarion Roman—Gh. Barițiu. — Din străinătate: Agricultura mecanizată. — Al 9-lea Târg de Mostre din Sibiu.

Noul aspect economic.

În cadrele evenimentelor în curs, vedem cum să desfășoare înaintea noastră, din conture la început foarte nebuloase, un nou aspect economic. Dictorii nemțești au distrus în jurul nostru legăturile noastre economice cu foste state independente și vecine pe a căror colaborare se baza planul nostru economic. În locul acestora se afirmă ca centru de gravitație, tot mai mult Berlinul.

În planul nostru economic din trecut, locul cel mai de frunte îl ocupa Cehoslovăcia. Aceasta din motivul, că noi suntem o țară agronomică înzestrată și cu bogate resurse miniere, cum e petrolul, pe când Cehoslovăcia era o țară industrială care avea nevoie de materiile noastre prime, pentru întreținerea producției sale industriale. Astfel aceste două țări se întregeau pe țărâm economică. Dar erau și momente de tot speciale de colaborare; astfel era înzestrarea armatei. Noi primeam dela Skoda tunuri și alte armamente; în schimb noi

livram benzina și uleiurile minerale așa de necesare avioanelor și mașinilor cehoslovace. Raportul acesta de forțe economice era foarte mult cultivat și apreciat la Praga, și pentru ca ansamblul să fie complet, și Jugoslavia să între și ea în combinațiunea economică și politică, am asistat la înjghebură „Micii Antante” cu țeluri de mare anvergură. Desmembrarea statului cehoslovac a mutat hotarele și a dat o nouă directivă dezvoltării comerțului nostru. Cehoslovacia, în formă de „Protectorat” a intrat în spațiul vital german. Deși relațiunile noastre economice cu „Protectoratul” sunt și azi foarte vii, ele se desfășoară prin intermediul Reichului, și depind de posibilitățile noastre de export cari mai rămân, după satisfacerea trebuințelor Reichului. Exportul acesta a fost în trecut foarte viu, și dacă finem seamă de puterea de absorbire a Reichului pentru produsele prime, el va crește în proporții multiple. În schimb și importul nostru depinde azi aproape în totalitate de relațiunile noastre cu Germania.

Prin desmembrarea Cehoslovaciei și alipirea la Ungaria a părților limitrofe cu România, noi am pierdut legătura nemijlocită cu apusul Europei și vor trebui făcute noi aranjamente de transit cu acea țară. Industria Ungariei este destul de dezvoltată pentru ca un schimb mai

intensiv de mărfuri să înviorozeze relațiile noastre economice.

Polonia a suferit a patra ei desmembrare în cursul istoriei. Partea mai industrializată a rămas Germaniei, iar partea agricolă Rusiei. Fiind producția noastră și a Poloniei de aceeași natură, un schimb mai intensiv nu a avut loc între ambele țări. Acest schimb a fost redus la minim după ocupațiunea rusească, pe când cu „Guvernamentul General” rămas Germaniei au început să se lege firele tăiate de amputarea politică. Prin împărțirea Cehoslovaciei și Poloniei au suferit foarte mult legăturile noastre feroviare cu Occidentul. Transitul prin Rusia nu s'a mai putut face de loc. Între timp — în urma campaniei rusești a armatelor germane — fosta Galizie a trecut în sfera Guvernamentului General și astfel iarăși am ajuns în posibilitatea de a relua vechile legături.

O lovitură simțitoare a primit economia țării noastre și prin cedarea teritoriilor către Ungaria. Aceste teritorii erau strâns legate prin tradiția și schimbul de produse de restul României, și legăturile economice nu au putut fi încă reluate cu ele din cauza situației politice dintre Ungaria și țara noastră. Și în această regiune a țării legăturile feroviare au fost rupte și traficul se face și azi numai prin un aranjament provizor. În acest sector sunt încă probleme importante de rezolvat.

Rusia la un moment potrivit — când Germania porni spre alte cuceriri — a aflat de bine ca fără de niciun motiv, să ne pună în fața unui ultimatum și imediat după aceea să procedeze la ocuparea Nordului Bucovinei și a Basarabiei. Atunci nu am putut opune nicio rezistență fiindcă nu ne-am îngrijit la timp să fim acoperiți de atacuri dela spate. După cum arată evenimentele războinice în curs, o opunere fără de un sprijin puternic din afară ar fi fost absolut zădărnica deoarece pregătirea și puterea ofensivă a armatei rusești s'a dovedit a fi chiar și peste așteptările și calculele Germaniei.

Din partea noastră s'a făcut tot posibilul pentru ca să intrăm după ocupațiune în relații normale economice cu Rusia, însă dată fiind politica de izolare

și de nepăsare a acesteia, schimbul de mărfuri a fost aproape zero. Noi am resimțit cu mult mai mult eșirea acestor provincii din spațiul vital românesc, și problema noastră cea mai apropiată este, a încadra aceste provincii iarăși în circulația de sânge a economiei noastre naționale. Trebuie revizuită întreaga noastră mentalitate din trecut cu care am privit aceste două provincii. Nu trebuie să închidem ochii asupra faptului, că în decurs de douăzeci de ani de stăpânire, am făcut foarte puțin pentru dezvoltarea lor culturală și economică, tocmai fiindcă sabia lui Damocle a revizuirii granițelor noastre, plutea mereu peste capetele noastre. Mentalități lăsătoare de până acuma, trebuie să opunem întârrirea economică și militară a acestor provincii. Basarabia e o provincie pe care și Rusia țaristă a lăsat-o în părăjire o sută de ani. Solul e bun, însă recoltă numai atunci este când dă Dumnezeu ploaie. Trebuie deci corectată clima prin împăduriri, și oprită înaintarea nisipurilor prin plantațiuni potrivite pe cari știința agronomică modernă le cunoaște și le-a experiat. Trebuesc construite șosele și căi ferate, pentru a face legătură în cât mai multe puncte cu restul țării. Înainte de toate trebuie însă introdusă o administrație cinstită care să se deosebească în mod onorabil și favorabil de corupțiunea tradițională rusească pe care bolșevismul atât de proslăvit la Moscova nu numai că nu a delăturat-o dar încă a favorizat-o reducând poporul acela vânjos de odinioară la niște făpturi puțin deosebite de sălbatice.

Noua regrupare a statelor balcanice a adus și ea o mare schimbare în relațiunile noastre externe. Înaintea actualului războiu toate semnele arătau, că cu Jugoslavia vom avea legături economice cât mai strânse, și o politică de comunicații de mare anvergură a început să ia ființă. Un nou pod peste Dunăre ar fi avut menirea să lege Bănatul nostru cu Belgradul. Ramificațiuni de cale ferată dela Belgrad la Salonic și la Triest ar fi deservit un nou trafic internațional. Se proiecta chiar și un canal navigabil între Dunăre și Adriatică.

Sorții războiului au hotărât însă altfel. Jugoslavia a încetat de a mai fi un spațiu vast economic, și a trebuit să cedeze

părțile macedonene Bulgariei și Albaniei, Voivodina Ungariei. Părți din Bosnia noului stat croat, și părți din Dalmația și Sloventa Italiei.

Iugoslavia a fost astfel redusă la spațiul Sârbiei de înaintea războiului mondial 1914/8 și structura sa economică a suferit prin pierderea acelor teritorii o schimbare radicală. Urmează să vedem ca în viitor cum se vor putea iarăși înjgheba între noi relațiile economice.

În schimb Bulgaria a ieșit până acuma cu câștigul cel mai mare primit cu eforturi mai mici din conflictul actual. Spațiul ei economic s'a mărit cu a treia parte a patrimoniului de până acuma. Faptul că a obținut eșirea la Marea Egee, este pentru noi de o mare importanță economică, deoarece prin construirea unui nou pod peste Dunăre, la Rusciuc, sau încă mai bine la Vidin, am primi linia cea mai scurtă de comunicații cu Marea Mediterană. Ar fi în folosul ambelor țări o colaborare mai strânsă economică. Bulgaria s'ar industrializa repede în urma zăcămintelor bogate de minereuri ce a câștigat cu noile teritorii, iar noi am avea un debușeu important pentru cerealele noastre.

Turcia este și va fi și pentru viitor, un consumator important al cerealelor și produselor noastre petrolifere. Pe lângă Grecia, este singura țară de unde ne mai putem aproviziona cu anumite coloniale cum ar fi uleiul de masline, orezul, apoi fructe sudice și condimente. Războiul care să întinde tot mai mult în jurul granițelor sale, stânjeneste azi în mod hotărâtor dezvoltarea unui trafic mai viu.

Același lucru se poate spune și despre Grecia.

Marile schimbări din jurul nostru, pe cari le-a provocat războiul, nu sunt nici pe departe în stadiu de cristalizare. Toate străduințele noastre de normalizare a legăturilor cu statele limitrofe, sufăr de labilitatea provocată de războiu. Întreaga noastră mișcare economică gravitează azi spre Germania. Aceasta nu e însă în situația de a ne livra toate produsele fabricate și semifabricate de cari avem nevoie, așa încât se impune o revizuire generală a posibilităților noastre

de import și export, selecționând după puterile noastre de export statele cu cari am putea încheia convenții favorabile de vamă, sau cel puțin să pregătim de acuma terenul pentru o acțiune în viitor. Perspectivele aceste însă nu sunt favorabile, căci chiar și „noua ordine europeană” propagată dela Berlin este în jenă din motivul că deocamdată trebuie să țină cont de susținerea economiei de războiu, care face să stagneze multe sectoare ale unei producțiuni de pace.

M.

ASOCIAȚIUNEA BĂNCILOR ROMÂNE

Circulară.

Interpretarea dispozițiilor art. 15, par. 17, al. 11 din Legea Timbrului.

Sesizați de mai mulți membri ai Asociațiunii noastre în legătură cu interpretarea dispozițiilor susziselui text de lege, am înaintat Ministerului de Finanțe memoriul pe care — pentru o temeinică înțelegere a problemei — îl anexăm prezentei Circulari. Ministerul de Finanțe ne răspunde cu adresa Nr. 182.805/941, după care de asemenea anexăm o copie.

Din răspunsul primit rezultă că punctul de vedere al Asociațiunii exprimat în memoriul din 13 Iunie 1941 a fost în totul adoptat de Minister.

Prin consecință, nu se consideră sporuri de capital și deci nu se impun cu timbrul proporțional de 6% operațiunile de debitare a fondurilor de rezervă sau amortizare cu afectare specială, când ele sunt întrebuințate în scopul pentru care au fost create.

Această precizare a fost neapărat necesară față de redactarea atât de cuprinzătoare a textului art. 15, par. 17, al. 11 din Legea Timbrului.

Cu toată stîma :

ASOCIAȚIUNEA BĂNCILOR ROMANE.

D-SALE

DOMNULUI MINISTRU DE FINANȚE

BUCUREȘTI.

Domnule Ministru,

Potrivit modificărilor aduse Legii Timbrului și Impozitului pe acte și fapte juridice, prin Decretul Lege din 1 Aprilie 1941, s'a prevăzut între altele, la art. 15, par. 17, al. 11, că se consideră aporturi

sociale și majorările de capital consistând dintr'o reevaluare a activului social mobilier sau imobilier. În alineatul următor se prevede că sunt considerate ca majorări de capital în toate societățile și asociațiunile, și operațiunile de acoperire a pierderilor prin debitarea rezervelor sau a fondurilor de amortisment, prin debitarea unor conturi creditoare și prin reevaluarea activului social.

Reiese evident că preocuparea legiuitorului, în edictarea dispozițiilor de mai sus, a fost aceea de a supune impozitului prevăzut de art. 15, par. 7, toate acele operațiuni contabile cari în realitate ar avea de scop să evite necesitatea diminuărilor și apoi sporirea capitalului social. Într'adevăr, în conformitate cu dispozițiunile codului comercial, societatea care acuză o pierdere mai mare de 1/3 din capitalul social, este obligată să reducă sau să reconstitue acel capital social. Reconstituirea capitalului social implică plata impozitului proporțional respectiv. Pentru a evita plata acestui impozit, unele întreprinderi acopereau pierderile prin debitarea diverselor conturi.

În vederea înlăturării acestor operațiuni contabile, legiuitorul a precizat că acoperirea pierderilor în atari cazuri, constituiesc în realitate sporiri de capital.

Redactarea textului, însă, a depășit intențiunea legiuitorului.

Într'adevăr, există în viața unor întreprinderi, operațiuni de acoperire de pierderi cari intră în cadrul unei gestiuni normale și curente, și cari nu au absolut nicio legătură cu sporurile de capital.

Iată două exemple din viața întreprinderilor bancare :

1. Băncile au în portofoliul lor titluri și acțiuni în proprietate. În conformitate cu dispozițiunile art. 50 din regulamentul legii pentru organizarea și reglementarea comerțului de bancă, aceste titluri trebuiesc trecute în bilanț la cursul rezultat din media celor 30 de zile anterioare datei de întocmire a bilanțului. Legea și regulamentul ei interzic, în mod formal — sub severe sancțiuni — ca diferențele ce ar rezulta în plus, să fie distribuite acționarilor sub formă de dividend.

Legea și regulamentul obligă băncile ca aceste diferențe în plus să fie trecute, într'un post rectificativ, în pasivul bilanțului într'un cont intitulat „diferențe de curs nerealizate la portofoliul titluri“.

Dacă la întocmirea viitoare a bilanțului ar rezulta diferențe de curs în minus, ele se acoperă prin debitul acestui cont „diferențe de curs“, existente în pasivul bilanțului.

Este vorba de o operațiune curentă — impusă de altfel de legea organică a întreprinderilor bancare

— și care nu poate fi asemuită, sub nicio formă, cu o majorare de capital.

În redacțiunea actuală a art. 15, par. 7, care taxează în general: „Operațiunile de acoperirea pierderilor prin debitarea rezervelor sau fondurilor de amortisment“, organele fiscale ar putea pretinde plata impozitului de 6% asupra tuturor sumelor debitate în contul „diferențe de curs“, ceea ce de sigur că nu a fost în intenția legiuitorului.

2. Băncile mai sunt obligate să facă și rezerve pentru creanțe dubioase. Aceste rezerve se fac în fiecare an în măsura pe care Ministerul Finanțelor o indică (Legea Contribuțiilor Directe).

Dacă în cursul exercițiului, sau eventual la închiderea bilanțului, se verifică pierderea definitivă a vreunei creanțe socotită dubioasă, pierderea creanței respective este acoperită prin debitul contului de rezerve pentru dubioși.

Este vorba și aci de o operațiune curentă care nu poate fi asemuită, sub nici un raport, cu o majorare de capital.

Cum însă operațiunea comportă debitarea unui cont de rezervă specială, anume constituită, organele fiscale ar putea cere plata taxei de 6% asupra sumelor debitate, ceea ce de sigur nu a fost nicio clipă în intențiunea legiuitorului.

Pentru a evita interpretări eronate, întemeiate pe o redacțiune — socotim defectuoasă — a textului de lege, Vă rugăm să precizați — în instrucțiunile pe care veți binevoi a le da — că în ceea ce privește societățile bancare, dispozițiunile art. 15 par. 7, al. 11, deci impozitul de 6%, se aplică numai atunci, când bilanțul întocmit conform regulamentului legii bancare acuzând o pierdere, adunarea generală hotărăște acoperirea acestei pierderi prin debitarea vreunui cont de rezervă sau amortisment, că numai în această ipoteză se poate vorbi de o operațiune asemănătoare unui spor de capital.

Când se debitează anumite conturi de rezervă (rezervă pentru diferențe de curs, rezervă pentru creanțe dubioase) înainte de închiderea Bilanțului, și alegerea Beneficiului sau Pierderii, pentru acoperirea diferențelor de curs sau pierderi din creanțe, este vorba de un act de gestiune, operațiune neputând fi socotită ca un spor de capital și deci nefiind impozabilă.

Suntem la dispoziția Domniei Voastre pentru orice lămuriri ar mai fi necesare și Vă rugăm să primiți, Domnule Ministru, asigurarea perfecteii noastre considerațiuni.

ASOCIAȚIUNEA BĂNCILOR ROMÂNE.

MINISTERUL FINANTELOR

DIRECȚIA TIMBRULUI.

182.805, 21 August 1941.

Domnului

Președinte al Asociațiunii Băncilor Române
Strada G. G. Assan Nr. 1.

Urmare cererei Dvs. cu Nr. 63 din 13 Iunie 1941 și înregistrată la acest Serviciu sub Nr. 8201/14 Iunie 1941, avem onoarea a Vă comunica următoarele:

Contul diferență de curs nerealizate la titluri — în exemplul dat de Dvs. — nu înregistrează o pierdere efectivă după cum nu stabilește un beneficiu definitiv la sfârșit de an. Rezultatele definitive se obțin cu prilejul vinderii titlurilor și atunci trec prin contul profit și pierdere neavând beneficiu sau pagubă sau diminuând beneficiul și augmentând pierderea.

În măsura în care aceste diferențe influențează rezultatul contului de gestiune, făcându-l să apară deficitar, legea va urmări modalitatea de acoperire a acestui deficit.

În cazul întrebuirii fondului de rezervă sau amortisment, nu se face aplicarea dispozițiilor legii, de cât atunci când acoperă deficitul sau pierderea rezultată din întreaga activitate pe un timp determinat (anual, trimestrial, etc.) al întreprinderii.

Cu alte cuvinte fondurile de rezervă cu afectare specială, când sunt consemnate în scopul pentru care au fost create, nu atrag aplicarea art. 15, § 7, al. 11 din legea timbrului, ci numai atunci sunt supuse impozitului când servesc la acoperirea pierderilor rezultate din activitatea economică pe timp determinat a unei întreprinderi.

Și legea timbrului folosește termenul de „pierderi” spre a desemna rezultatul unui an sau a unei epoci de gestiune, nu pentru a fixa deficitul unui act izolat din gestiunea unei întreprinderi.

Aceste concluziuni reeșind din însăși textul legii.

Director :
ss. *Indescifrabil.*

Șeful Serviciului :
ss. *Indescifrabil.*

Corespondența Visarion Roman - Gh. Barișiu.

(Urmare.)

37.

Mult Onor. Domnule !

Evenimentele ne cresc peste cap, trebuie făcut ceva pentru onoarea noastră națională și încă făcut curând. Ilie veni și la ideea următoare: Să se realizeze cum mai curând o întâlnire amicală a câtorva persoane distinse și de încredere a națiunii noastre într'un loc acomodat în Transilvania, cum d. e. în Saș-Sebeș, pentru a se consulta odată și bine, că ce

și cum trebuie făcut? După părerea lui Ilie acelea persoane ar fi D-voastră, Rațiu, Axente, Balint, Moldovănușii, dela Pesta: Hodoșiu, Romanu, Mocioni (Alexandru), Babeșiu. Ilie pleacă azi de aici la Sibiu, eu trebuie să mai rămân vreo 10 zile. Vă rog scrieți lui Ilie la Sibiu cu provocare la epistola mea din rândul trecut și d'acum — părerea D-voastră la caz de-a afla de bună ideea de mai sus, a vă da părerea în privința persoanelor, a locului și timpului.

Părerea D-voastră are să decidă.

Primiți expresiunea simțimentelor mele cele mai distinse.

Al M. O. D-voastră.

V. R.

Lugoj, 13/12, 869.

38.

Mult Onor. Domnule !

De mai multe zile mă aflu reîntors la Sibiu, unde voi petrece până după sărbătorile noastre. D-ai M. zice că n'a primit încă răspuns dela D-voastră. Nu cumva veți afla cu cale, a mă onora pe mine cu aceleași în timpul cât voi fi aici? De lipsă e la toată întâmplarea a ne cunoaște părerile pentru lămurirea lucrului și pentru înaintarea cauzei.

Eu ași mai avea multe să vă comunic și să vă întreb, cari însă numai la o întâlnire s'ar putea cu rezultat. Între altele și treaba cu banca noastră „Transilvania” ar trebui să mai devină odată obiect de înțelegere serioasă între oamenii noștri.

Binevoiți a primi sincera expresiune a stimei mele.

Al D-voastră

devotat

V. Roman

Sibiu, 27 Dec. 1869.

39.

Mult Stimate Domnule !

D-ai Măcelariu înrând în serviciul de inspector general al Băncii „Transilvania” în locul destituitului bătrân Winkler, și-a început mai întâi activitatea sa aici în Mercurea, prin aceea că a făcut să se asigure întreaga comună contra focului și că 1/3 să se plătească... iar 2/3 să se raporteze pe particulari. Pentru a aduce la îndeplinire ast lucru greu sunt trimis iarăși la Mercurea. Conscriu acum de trei zile și voi mai avea vreo trei. Asta e cauza că sunt iarăși aici, de unde v'am scris în săptămâna asta de două ori; cred că le-ați primit. Eri a ținut d-ai Măc. în Sibiu o conferință cu membrii din loc ai comitetului central pentru a se înțelege despre convocarea întregului comitet, ziua s'a fixat pe 8 Aprilie n. a. c.

Spre orientarea D-voastră.

(F. D.)

Știți cine.

40.

Mult Onorate Domnule!

Ajungând să-mi pot realiza un vechi propus: mutarea dela Rășinari la Sibiu cu toată familia, și fiind ocupat o săptămână întreagă cu acest mutat, când omul de comun vine în dezordine cu trebile sale, — abia acum sunt în stare a răspunde la prețuita D=voastră din 28 Dec. tri... primită în 31 ale aceleași. Înainte de toate adeverez cu mulțumire primirea sumei de 150 fl. v. Din cauză că încă nu-mi sunt deplin regulate referințele, nu sunt în stare a da acum un răspuns precis la întrebarea d=ului Costache: „dacă și până când mai pot colabora“?

Rugarea mea deocamdată ar fi, că dacă se poate, pe triloniul întâi al anului acestui, adică până în 1 Aprilie 1870, să fiu dispensat dela obligământul meu de a colabora. Voi scrie și eu și în acele trei luni de câteva ori mă vor ierta împrejurările însă mai puțin și fără a pretinde pentru aceea vreun onorariu.

Cauzele, cari mă îndeamnă a vă face această rugămintă sunt:

- a) Că sunt ocupat cu compunerea unor statute pentru înființarea unui institut de credit pentru proprietăți mici în cuprinsul Transilvaniei și Banatului, întreprindere care să fie curat românească, dacă atare va putea fi aprobată de părintescul Minister Pestan.
- b) Că în acest timp și trebile la banca „Transilvania“ se vor regula pe baze mai bune și mai sigure și poate mi-ar succede, ca să fiu aplicat la serviciul intern, aici pe loc, când apoi negreșit voi putea să colaborez și mai mult și mai bine; iar dacă nu
- c) îmi voi face până atunci alte întocmeli. Destul că atunci la toată întâmplarea voi putea spune lămurit, dacă mai pot să colaborez ori nu și având d=ul Costache trebuință d'aceea colaborare — ne vom putea înțelege din nou.

Până atunci vom mai vedea cum stă și cu politica. Iar când d=ul Cost. n'ar putea fi nici acestea trei luni fără colaborator, și dacă este într'adevăr mulțumit cu lucrările mele, atunci eu, lăsând toate încercăturile amintite la o parte, voi continua a colabora neîntrerupt și anul acesta. În chestiunea Worell vă pot asigura, că noi vom fi triumfătorii și încă *în curs-rând*. Indată după adunarea generală, care se va ține în 30 Ianuarie a. c. veți auzi și apoi din urmări veți putea judeca, dacă am știut să procedăm înțelepțește și dacă avem vre'o influență la bancă sau nu.

La acea adunare generală se va face propunere pentru trecerea institutului și în România. Cu această ocaziune îmi permit întrebarea oare n'ar fi *mai bine*, să se creeze dincolo un institut general de asigurare românească, care cu timpul să se estindă și în Transilvania. Până când bărbații României nu-și vor îndrepta atențiunea și asupra intereselor materiale ale țării, vom comite păcatu, de a fi pierdut din vedere

factorul cel mai putinte al prosperării, fără de care toate luptele politici vor fi în darn. ¹⁾ Mijlocul cel mai bun, de a scăpa de evrei este, de a ne mișca și pe terenul material și de-a le face concurență în toate întreprinderile.

Pe calea asigurărilor diverse încă es din România sute de mii de galbeni în pungi jidovești, fără a se mai reintoarce în țară pe altă cale. Aud că chiar și întâia Casă de Păstrare, ce s'ar fi înființat de curând în București, e întreprindere streină. Că în fruntea Băncii „România“ stă un Hertz, este deja un lucru vechi, iară înființarea unei navigațiuni române cu vapoare pe Dunăre și alte râuri navigabile din România este proiectată și întreprinsă de unul A. Dinelli pe care l-am întâlnit săptămânile trecute prin Banat, provocând pe streini să subscrie acțiuni la aceasta societate. Unde o să ajungă România pe această cale?

Fiindcă cu banca „Transilvania“ încă tot nu se poate ști bine ce va fi, fiindcă ea oricum este o întreprindere săsească și că cu capitalurile institutului, adică cu banii incasați în partea cea mai mare dela Români, să se înmulțească averea națiunii sase: Aflu de datorința noastră a cugeta bine și serios încă de acum la această împrejurare, ca nu la urmă să ne căim.

Un institut general românesc de asigurare înființat în București sub protecțiunea statului și cu scopu de a înainta prin capitalele sale comerciale, industria și agricultura română, ar face mari înaintări îndată la început și ar fi o adevărată binefacere pentru România. Aud, că însuși Kogălniceanu s'ar fi ocupat vara trecută de asta idee, iar eu, când am fost la Brașov, am avut norocire a vorbi cu D=nu Donici, care mă întări mult în convingerea mea.

12 oameni cu voința serioasă ar fi deajuns, ca institutul să se poată înființa și atâția s'ar găsi desigur în România, după ce se știe, că osteneala lor li s'ar remunera *în mît*. „Anglo-Hungaria-Bank“ a căpătat anul trecut fiecare consilier tantiemă de 50.000 florini.

Eu, când ideea aceasta s'ar afla de bună, mă ofer a prezenta în timp de 6 săptămâni, un proiect de statute pentru înființarea unui atare institut de asigurare și cred a nu trece marginile modestiei când în cazul că nu se află alt român, care să priceapă organizarea lui — mă declar gata și în stare a organiza și conduce asemenea așezământ în convicțiune că a-și face un serviciu național și că mi-ași asigura subsistența mai mult ca prin orice.

Dar câte alte întreprinderi și foloase s'ar mai putea lega cu acel institut.

Dacă aflați de bună și realizabilă această idee, vă rog a o comunica și altora la București și a contribui prin marea influență a D=voastră la realizarea ei.

¹⁾ Zadarnic.

Pentru lucrul acesta și alte mai multe cauze doriam să pot vorbi cu D-voastră în persoană; văzând însă că timpul trece, iar adunarea generală a băncii „Transilvania” are să decidă în curând un lucru momentos, fui silit a vă incomoda acum în scris.

Se înțelege că eu n'am spus aici nimănui de toate acestea și doresc a nici să nu afle nimeni.

Dauna ce v'a cauzat comisariatul D-voastră dela București prin lira de plumb, are să mă privească pe mine și vă rog să rețineți banii din ce veți mai primi pentru mine, sau dacă nu, vi-i voi trimite eu de aici. Ar fi trist, când pentru deosebita bunătate ce aveți pentru mine ar trebui să mai pățiți și daune banale.¹⁾

D-1 M. este în așteptarea răspunsului dela D-voastră în chestiune politică.

Eu va trebui să plec peste o săptămână în altă călătorie.

Binevoiiți a primi asigurarea stimei mele deosebite.

Al D-voastră devotat

V. Roman

Sibiu, 7 Ianuarie 1870.

41.

M. O. Domnule!

Astăzi la 6 ore seara plec iarăși la Banat, pentru a continua acolo organizarea institutului nostru. Voi petrece acolo cel puțin o lună. Aflând cu cale să-mi scrieți ceva, veți avea bunătatea a adresa epistola la Sibiu „Elisabeth-vorstadt im Saiberschen Hause”. Soția mea primind orice scrisori în absența mea mi le va trimite. Ați putea adresa și la Lugoj poste restante ori prin adresa avocatului Constantin Rădulescu, carele este directoru nostru ținutal.

(Continuarea lipsește).

42.

M. O. D-le!

Ținând eri proie tul de statute de care v'am scris le-am expediat azi d-lui B. la Sibiu ca să le citească 2-3 inși acolo, să mediteze asupra-i, ca, când mă voi reîntoarce să putem ține o conferință spre a vedea dacă și ce se poate face? Voi stărui din puteri, ca să înființăm oricum un institut banal¹⁾ românesc, căci lipsa lui e prea simțită. Măine plec la Caransebeș și între 7 și 10 Martie cred că voi putea fi în Sibiu. Astăzi având timp am scris alăturata corespondență.

Binevoiiți a primi salutările mele cordiale.

(F. D.)

V.

43.

M. O. Domnule!

M'am întors eri din călătorie și am aflat acasă la mine scrisoarea D-voastră din urmă cu 50 f. pe Decembrie, a căror primire o adeverez prin aceasta cu

¹⁾ Financiare.

mulțumită. Epistola s'a primit de soția mea încă în ziua când a sosit aici fără vre-o știrbire.

De pe drum, sau din călătorie, v'am mai trimis o corespondență, cred, că ați primit-o.

Schimbările, de cari vă amintiserăm s'au realizat într'atâta, că Worell este ca delăturat dela banca „Transilvania”. De mult s'a fost auzit prin oamenii de influență înțelesul acesta, ce dacă nu ni se promitea, noi am fi părăsit acest institut de mult. Partea cea mai activă la depunerea lui a luat-o însăși președintele Milius. Mai pe larg vă voi comunica acest lucru altădată; acum vă pot încunoștiința atâta că în săptămâna trecută consiliul administrativ a decis mai cu majoritate a încredința cu conducerea provizorie a Direcțiunii generale pe membrul acelui Consiliu avocatul Baukner, iar Worell să rămână dacă voiește ca ajutor tehnic al lui cu leafa de 1800 f. Însă el nu va rămânea. S'a mai decis ca să-i ia cheia casei și ca să nu mai subscrie nicio hârtie a institutului. Milius atâta a planisat¹⁾ încât este de mirare, cum și-a putut ajunge bine și de curând scopul. Măine va fi predarea. Vă rog însă, că până când nu se vor duce toate în îndeplinire să nu mai spuneți nimănui această știre. Sămânța aruncată prin conferința sau contâlnirea dela Arad cu H. a încolțit și răsărit binisor la Turda. Păcat însă, că s'au confiscat actele. Iacop nu primește onoarea de casar, asemenea H. este pe gânduri. Solidaritatea românească!

Statutele, de care îndrăsnii a vă scrie, le-am trimis de mult încoace, am aflat aprobațiunea tuturor și Sâmbătă ce vine vom ținea întâia conferință în cauza lor. Vă voi scrie.

Binevoiiți a primi salutările mele cordiale.

28/2/870.

X.

(Va urma).

Din străinătate.

Agricultura mecanizată.

În Germania organizația agricolă se sprijinește în cea mai mare parte pe instituția numită „Erbhof” adică: pământul inalienabil, indivizibil, proprietate familiară stăpânită de un singur cap de plugar de carieră pe lângă controlul și ajutorul satului și al Statului împărțind produsul net la sfârșit între toți membrii familiei.

Această instituție se va încetățeni ușor și la noi în România: *lotul familiar* introdus mai întâi în Basarabia desrobită.

Să vedem, cum lucrează „Erbhof”-ul german.

Ne găsim într'un sat mic și sărac. Are numai 52 curți de plugari cu peste 20 „Morgen”-e de loc, cam

¹⁾ Plănuit.

peste 10 iugăre. Dintre acestea se consideră ca „loturi familiare”, — *Erbhof-uri* — 32 proprietăți. Sunt între ele 12 cu întindere dela 13—25 iugăre, alte 12 dela 25—50 iugăre; apoi 6 gospodării cu 50—70 iugăre și una între 100 și 150 iugăre, socotind 2 Morgene la 1 iugăr.

Casă strânsă lângă casă de ambele părți ale șoselei. La mijloc biserica și școala în piața îngrădită și cultivată ca grădină. Biserica o slujește preotul din satul vecin iar școala ține lecții de 3 ori pe săptămână cu învățătorul venind din alt sat.

Gospodăriile încep a se reculege din primele nevoi ale războiului. Scăzuse numărul cailor, dar omul s'a ajutat cu vitele cornute rămase în număr. Sunt însă foarte puține porcine. $\frac{1}{3}$ din pământul satului produce mai multă secară și ovăz, mai puțin grâu și orz. A doua $\frac{1}{3}$ -me a hotarului este ocupată de cartofi, sfeclă, napi și nutrețuri. În sfârșit restul e pășune și livadă.

Nici satul nu e bogat, dar nici regiunea. Cu toate acestea s'au terminat toate lucrările. Satul a izbutit, a învins toate greutățile. Capii gospodăriilor sunt mai toți la războiu. Dar cei rămași s'au ajutat unii pe alții și cu mâinile dar și mai ales cu mașinile.

Odinioară mașinile agricole se țineau de dragul rentabilității. Astăzi însă ele sunt de nevoie neapărată, lipsind în mare parte mâna de lucru.

Iată mașinile satului:

Sunt 5 tractoare în sat. Toată curtea de 10 iugăre are o mașină de cosit iarbă și cereale, de întors și adunat fânul și o mașină de semănat. Curtea de 20 iugăre mai are și o mașină de legat snopi. Șase case țin împreună o suflătoare de fân, adică o mașină care prin presiunea aerului suflă fânul din car în pod. Se mai găsesc și destule treerătoare și zdrobitoare de grăunțe. Tot grajdul are instalația lui de adăpat vitele și toată curtea își are conducta ei de apă.

Și totuși: vieața mașinei este omul. Iar motorul omului este: sufletul de plugar.

Să intrăm într'o curte de 120 Morgene, adică 60 iugăre.

Înainte de războiu erau la lucru aici: stăpânul, stăpâna, o slugă bună și două fete. Astăzi a rămas stăpânul ca nemobilizabil, fiind bătrân, stăpâna și un prinsonier. Câteodată mai ajută o femeie lucrătoare.

Aceste 3 ființe lucrează încordat dela ora 5 dimineața până noaptea la 10. Zi de zi, de primăvara până toamna târziu.

Cum? Însămânțarea d-n Aprilie au terminat-o cu ajutorul prinsonierului. La prășit au angajat 2 femei, care au rămas și pentru napi. În Iunie era mare nevoie de lucrătoare la fân. Dar nu s'au găsit. Mare noroc, c'au avut vreme bună. În 10 zile au terminat cu fânul. În pauza de 3 săptămâni ce a urmat până la recolta de secară, femeia a lucrat la sfeclă. A venit secerișul și apoi otava. În Septembrie și Octombrie se scot cartofi și napii. Între timp se îmblățește, se face arătura și semănătura de toamnă. Dar și acasă se găsește zilnic ceva de lucrat.

Toate acestea le fac 3 persoane mai mult fără, decât cu alt ajutor. Dar nu se lasă. Mai bine zis: nu-i lasă inima lor de plugari născuți, pe glia lor. Nu poate stăpânul? Atunci sare satul în ajutor.

Și așa, când satul reușește, atunci și Statul izbândește.

Aceasta este concepția cea nouă de economie individuală organizată pe garanția comunei și a Statului. Din ea crește și fructifică economia națională.

Deci: o economie cu bilanț activ obligator, dar garantat.

V. VLAICU.

Al 9-lea Târg de Mostre din Sibiu

Duminecă, la 21 Septembrie a. c., ora 11 s'a inaugurat Târgul de Mostre din Sibiu, între formalitățile obișnuite. Târgul acesta a devenit cu timpul tradițional și e un semn al vitalității noastre economice, că în butul vremurilor pline de grele războaie, mai avem timp să ne ocupăm cu lucruri care încă și în timp de pace sunt probleme destul de greu de rezolvat. Grație însă colaborării eficiente dintre reprezentanții industriei noastre, a Camerei de Comerț a Municipiului Sibiu și Ministerelor de resort, Târgul a fost înfăptuit.

La deschidere a asistat un numeros public și inaugurarea a început cu o slujbă religioasă.

Din partea guvernului au participat la deschidere d-nii Ion Marinescu, ministrul Economiei Naționale cu directorii de cabinet Cpt. av. Serfas, ing. Pașcanu și Enric Otetelesanu, subsecretar de stat la Ministerul Culturii Naționale. Din partea legației germane au participat d-nii Dr. Neubacher, Dr. Krafft din București și Rodde, consulul Germaniei în Brașov.

Din partea autorităților și instituțiilor locale au fost de față domnii: P. S. S. Episcopul Vasile Stan, Col. Darie Rădulescu, prefectul județului Sibiu, Dr. Simion Mitea, ajutor de primar, Dr. V. Bilegan, primpreședinte al Tribunalului Sibiu, prof. Iuliu Hațieganu, rectorul Universității, Nic. Martin, președ. Sfatului Negustoresc și președintele Comitetului de organizare al Târgului de Mostre, Valeriu Bozdoc, directorul Târgului, ing. T. Suci-Sibianu, dir. Camerii Agricole, Protopop r.-cat. I. Bădilă, Dr. Ilie Beu, preș. băncii „Albina”, ing. Dumitrescu dela Soc. „Mica”, ing. Râpeanu dela Uzinele Statului Hunedoara, D-na Agnes Dr. Măcelariu dela Crucea Roșie etc.

Cuvântarea de deschidere a rostit-o d-l ajutor de primar Dr. Simion Mitea.

A urmat d-l prof. Nic. Martin, președintele Comitetului de organizare al Târgului de Mostre, arătând importanța acestei manifestațiuni industriale și culturale.

D-l Kurt Fromm, conducător în Grupul Etnic German a scos în relief sincera colaborare româno-germană pe teren politic, militar și economic.

D-l Valeriu Bozdoc, directorul Târgului de Mostre a făcut în discursul său un amănunțit raport asupra Târgului, arătând diversele ramuri de industrie reprezentate la expoziție.

Seria discursurilor a încheiat-o d-l Ion Marinescu, ministrul Economiei Naționale, exprimând laude Municipiului Sibiu și organizatorilor Târgului de Mostre și mulțumiri pentru munca și hărnicia depusă în ogorul Economiei Naționale.

După terminarea cuvântărilor a urmat vizitarea standurilor și un banchet la „Colonade”.